

ترجمه (translation) را میتوان به دو نوع تقسیم کرد :

written translation و oral translation

که منظور از ترجمه در این کتاب written translation است.

امروزه در حوزه زبان translation معانی مختلفی را به خود اختصاص داده :

1- **the general subject field or phenomenon** شکل کلی و متداول آن

(I studied translation at university)

2- **the product** متن ترجمه شده

(They published the Arabic translation of the report)

3- **the process of producing** عمل ترجمه

(Translation service)

عمل ترجمه (process of translation) بین دو زبان نوشتاری مختلف ، مستلزم تغییر یک متن نوشتاری اصلی در قالب زبان کلامی اصلی یا original verbal language به یک متن نوشتاری در قالب زبان کلامی دیگر یا different verbal language است .

متن مبدا ----- ST ----- Source text

متن مقصد ----- TT ----- Target text

Original verbal language ----- source language ----- SL

different verbal language ----- target language ----- TL

دسته بندی Roman Jakobson از ترجمه به شرح زیر است :

Intralingual translation, or rewording : an interpretation of verbal signs by means of other signs of the same language

تفسیر نشانه های کلامی یک زبان به کمک نشانه های کلامی دیگر در همان زبان . اصطلاح " به عبارت دیگر " در چنین مواردی استفاده می شود و یا به طور مثال زمانی که یک دایره المعارف را به زبان کودکان بازگو میکنیم.

Interlingual translation, or translation proper : an interpretation of verbal signs by means of other language

تفسیر نشانه های کلامی یک زبان به نشانه های کلامی دیگر

Intersemiotic translation, or transmutation : an interpretation of verbal signs by means of signs of non-verbal sign system

تفسیر نشانه های کلامی به کمک نشانه های نظام های غیر کلامی.

این نشان میدهد که ترجمه همیشه محدود به زبان های کلامی نیست به طور مثال وقتی ما یک متن نوشتاری را به فیلم ، نقاشی و یا موسیقی تبدیل میکنیم.

امروزه به خاطر تلاش های James S.Holmes در بیشتر سرزمین های انگلیسی زبان translation studies عموماً شناخته شده است.

چهار روشی که سبب شده translation studies برجسته تر گردد عبارتند از :

1- vast expansion in specialized translating and interpreting programmes at both undergraduate and postgraduate level

2- proliferation of conferences , books and journals on translation in many languages.

3- increased demand for general and analytical instruments such as anthologies, databases, encyclopedias, handbooks and introductory texts.

4- international organization

دستخط های مربوط به موضوع ترجمه از گذشته های خیلی دور در تاریخ ثبت شده است. practice of translation موضوعی حیاتی برای انتشار سریع تصورات و متون مذهبی و فرهنگی بوده است. اگرچه practice of language مدت هاست که وجود دارد ولی مطالعه درباره این رشته در نیمه دوم قرن بیستم توسعه یافت. در اواخر قرن هجدهم آموزش زبان به روش grammar-translation آموزش داده میشد ولی در دهه ی ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ در بیشتر کشورهای انگلیسی زبان دو

روش آموزشی direct method و communicative approach جای آن را گرفتند. در دهه ۱۹۶۰ در آمریکا، ترجمه ادبی به کمک translation workshop توسعه یافت.

Comparative literature : where literature is studied and compared transnationally and transculturally, necessitating the reading of some works in translation.

Contrastive linguistics : the study of two language in contrast in an attempt to identify general and specific differences between them.

The Holmes / Toury 'map'

A seminal paper in the development of the field as a distinct discipline was James Holmes's '**the name and nature of translation studies**'

کتاب Contemporary Translation Theories، اثر Gertzler مقاله هولمز را به طور کامل توصیف کرده است. هولمز در این مقاله چارچوبی را مطرح میکند که طبق آن Translation studies به دو شاخه ی (محض) **Pure** و (کاربردی) **Applied** تقسیم می شود.

Pure : The objectives of the pure areas of research are :

1- **descriptive** : (DTS) the description of the phenomena of translation. This branch is divided into the **product**, the **function**, the **process**

Product-oriented DTS : description or analysis of a single ST-TT pair or a comparative analysis of several TTs of the same ST.

صرفاً محصول نهایی ترجمه توصیف میشود. «یکی از اهداف این شاخه احتمالاً می تواند تاریخچه کلی ترجمه ها باشد.

Function-oriented DTS : description of the function in the recipient sociocultural situation ; It is a study of context rather than text. Holmes terms this area ' socio-translation studies but now it would be called the sociology and historiography of translation.

توصیف نقش ترجمه در وضعیت اجتماعی فرهنگی دریافت کننده ی آن. این شاخه به بررسی اینکه چه کتاب هایی، چه وقت، و کجا ترجمه شده اند و همچنین چه تأثیراتی بر جای گذاشته اند، می پردازد.

Process-oriented DTS : concerned with the psychology of translation and trying to find out what happens in the mind of translation.

هدف این بحث آن است که معلوم کنند در ذهن مترجم چه اتفاقاتی می افتد. با اینکه مترجمان برای مدتی در طول کار ترجمه خود آنچه را در ذهن داشتند بر زبان می آوردند اما این مبحث مورد توجه قرار نگرفت و هنوز به طور نظام مند مورد تجزیه و تحلیل قرار نگرفته است.

2- **theoretical** : the establishment of general principle to explain and predict such phenomena. This branch is divided into **general** and **partial** Theories.

General : It's referring to those writings that seek to describe or account for every type of translation and to make generalizations that will be relevant for translation.

Partial : Translation is **restricted** to :

Medium-restricted theories : subdivide according to translation by machine (automatic machine translation or computer-assisted translation), human (written or spoken)

Area-restricted theories : are restricted to specific languages or groups of languages and/or culture. Those are closely related to work in contrastive linguistics and stylistics.

Rank-restricted theories : are linguistic theories that have been restricted to a level of the word or sentence

Text-type restricted theories : look at discourse type and genres for example literary, business, and technical translation.

Time restricted : self-explanatory and limited to time frames and periods.

Problem-restricted theories : refer to certain problems such equivalence.

بدین ترتیب برای خواندن ترجمه های رمان های صادق هدایت میتوان محدودیت های مختلفی از جمله text-type restricted, time restricted, و area restricted را به کار برد.

Applied : concerns applications to the practice of translation.

Translator training : teaching method, testing techniques, curriculum design ;

Translation aids : such as dictionaries and grammars;

Translation criticism : the evaluation of translation, including the marking of student translation and the reviews of published translation.

نقش حیاتی مقاله هولمز این است که به شرح توانایی مطالعات ترجمه می پردازد. این واقعیت که هولمز دو سوم از توجه خود را به جنبه های «محض» نظریه و توصیف معطوف ساخته، به خاطر علائق پژوهشی او است، نه فقدان امکانات کاربردی این نظریه ها.

بنابراین بهتر آن است که ترجمه شفاهی را رشته ای موازی، تحت عنوان "interpreting studies" در نظر بگیریم. علاوه بر این، همان طور که Pym متذکر می شود، نقشه هولمز اصلاً به ویژگی های اختصاصی سبک، فرآیندهای تصمیم گیری، و تمرینات کاری مترجمان انسانی (نه ماشینی) که در فرآیند ترجمه دخالت دارند، اشاره ای نمی کند.

Another areas Holmes mention is **translation policy**, where he sees the translation scholar advising on the place of translation in society. This should include what place it should occupy in the language teaching and learning curriculum.

جایگاه ترجمه در جامعه و نقش مترجم در جامعه را بررسی میکند.

The van Doorslaer 'map'

A new conceptual tool was developed for the Benjamin **Translation Studies Bibliography**, as explained by van Doorslaer. In the new map, a distinction is drawn between **translation** and **translation studies**. In the new map Translation looks at the act of translation and is subdivided into:

- lingual mode (interlingual, intralingual)
- Media (printed, audiovisual, electronic)
- Mode (covert/overt translation, direct/indirect translation, mother tongue/other tongue translation, pseudo-translation, retranslation, self-translation, sight translation, etc)
- Field (political, journalistic, technical, literary, religious, scientific, commercial)
- Approaches (e.g. cultural approach, linguistic approach)
- theories (e.g. general translation theory, polysystem theory)
- research methods (e.g. descriptive, empirical);
- applied translation studies (criticism, didactics, institutional environment).

Basic transfer 'map'

Describe the linguistic manoeuvres and this consists of **strategies**, **procedures**/ techniques, 'errors', rules norms/conventions/laws/universals and translation tools.

The **distinction** is an important one, a **strategy** is the overall orientation of a translated text (e.g. literal translation), while a **procedure** is a specific technique used at a given point in a text (e.g. borrowing, calque)

Interdiscipline : میان رشته ای

تعامل دو رشته باهم برای تحلیل مسئله ای پیچیده یا ناشناخته که از ظرفیت و دانش یک رشته یا تخصص آن خارج است. که در گذشته translation را به این عنوان میشناختند.

Discipline : رشته دانشگاهی

به مرور زمان translation به عنوان یک رشته دانشگاهی شناخته شد.

Multi discipline : چند رشته ای

حالا محققان به این نتیجه رسیده اند که translation میتواند خود به عنوان یک رشته در نظر گرفته شود که دارای زیر شاخه های مختلفی همچون روانشناسی، جامعه شناسی و غیره باشد.

